

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

/проф. Борис БУНЧУК/

“12” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ЛОГІКА

обов'язкова

Освітньо-професійна програма **«Культурологія»**

Спеціальність **034 Культурологія**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

філологічний факультет

Мова навчання **українська**

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Логіка складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «27» квітня 2022 р.).

Розробник: **Рошкулєць Роман Георгійович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Викладач: **Рошкулєць Роман Георгійович**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Курс “**Логіка**” є обов’язковою компонентою освітньо-професійної програми «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, він спрямований на ознайомлення студентів з законами і правилами коректного, послідовного мислення і на вміння застосовувати знання цих законів в професійній і буденній практиці

Серед усіх філософських наук логіка займає особливе місце, будучи значною мірою зразковою і незамінною, коли йдеться про формування навичок міркування, мислення, аналізу, принаймні, логіка є чи не найбільш завершеною і дослідженою зі згаданих наук. Її вивчення має незаперечне практичне значення, оскільки забезпечує студентів знанням основних логічних понять, категорій, а також способів розв’язання логічних вправ і завдань з використанням як математичного апарату, так і неформальних методів аналізу. Логіка формує культуру мислення, забезпечує чіткість і послідовність висновків, дозволяє уникати помилок у своїх міркуваннях і розпізнавати їх у міркуваннях інших.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти застосовувати базові знання логіки як науки в її історичному розвитку і, особливо, в сьогоденних тенденціях, доводити незмінність і фундаментальність ключових логічних постулатів незалежно від часу чи місця їх використання чи застосування в практичній діяльності, водночас враховуючи соціокультурну обумовленість логічного знання; знати зміст основних понять логіки, що дозволяло б практично використовувати це знання в аналізі міркувань, також ознайомити зі змістом основних законів логіки, схемами правильних і неправильних міркувань; вміти виявляти головні поняття в тексті, з’ясовувати їх структуру і відношення між ними; вміти конструювати коректну аргументацію; переконливо критикувати аргументацію опонента; уникати типових помилок в аргументації й критиці; аналізувати професійну термінологію.

Теоретичні і практичні навички, отримані при вивченні курсу, стануть в пригоді студентам при веденні наукових дискусій, написанні наукових робіт, підготовці презентацій тощо, у виступах на конференціях, участі в суспільно-політичних і морально-етичних дебатах, обговореннях, тощо.

Робочою програмою освітньої компоненти «Логіка» передбачені мета та завдання вивчення навчальної дисципліни, визначено компетентності, програмні результати, яких має набути здобувач ОПП «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, критерії оцінювання навчальних досягнень студента та інші основні її структурні елементи (складові).

Метою навчальної дисципліни є представити максимально повно основні змістовні частини логіки як науки, ключові концептуальні положення з виходом у площину формування практичних навичок міркувань.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів базові знання логіки як науки в її історичному розвитку і, особливо, в сьогоденних тенденціях, довести незмінність і фундаментальність ключових логічних постулатів незалежно від часу чи місця їх використання чи застосування в практичній діяльності;

- викласти найважливіші складові логічного знання, ключові логічні форми, на яких базується правильне мислення, а також найважливіші елементи мови логіки в її формальних і напівформальних проявах;

- навчити студентів самостійно аналізувати зміст основних понять логіки, що дозволяло б практично використовувати це знання в аналізі міркувань, також ознайомити зі змістом основних законів логіки, схемами правильних і неправильних міркувань;

- вміти виявляти головні поняття в тексті, з'ясовувати їх структуру і відношення між ними;

- вміти конструювати коректну аргументацію; переконливо критикувати аргументацію опонента; уникати типових помилок в аргументації й критиці; аналізувати професійну термінологію;

Пререквізити. Дисципліни та курси, знання з яких необхідні для здобувача вищої освіти при вивченні логіки, це зокрема *«Вступ до спеціальності»*, *“Первісна культура”*.

Постреквізити: Вивчення навчальної дисципліни «Логіка» є теоретико-методологічною базою для набуття передбачених ОП компетентностей і результатів навчання, які стануть в пригоді для подальшого вивчення логіки, кращого розуміння її методологічної бази, в ході написання здобувачем освіти курсових робіт зі спеціальності, при підготовці тез для участі в конференціях, наукових статей, а також при вивченні таких дисциплін, як *“Філософія”*, *“Риторика та культура спілкування”*, *“Сучасна зарубіжна культурологія”*.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОПП

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-11. Здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

ФК-1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК-3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

ФК-4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК-5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК-6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК-7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілій спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН-2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН-3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН-5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН-6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН-8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН-9. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.

ПРН-10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.

Здобувач освіти повинен:

знати :

- найважливіші складові логічного знання, ключові логічні форми, на яких базується правильне мислення;
- найважливіші елементи мови логіки в її формальних і напівформальних проявах;
- базові розв'язкові процедури логіки;
- зміст основних понять логіки, що дозволяло б практично використовувати це знання в аналізі міркувань;
- зміст основних законів логіки, схеми правильних і неправильних міркувань.

вміти:

- виявляти головні поняття в тексті, з'ясовувати їх структуру і відношення між ними;
- знаходити помилки в поділах, класифікаціях, визначеннях і не припускати їх у своїх міркуваннях;
- виявляти логічну структуру висловлень і на цій підставі витлумачувати їх;
- логічно правильно будувати свої міркування й знаходити помилки в міркуваннях інших;
- конструювати коректну аргументацію;
- переконливо критикувати аргументацію опонента; уникати типових помилок в аргументації й критиці;
- аналізувати професійну термінологію;
- не припускати логічних помилок при складанні офіційних документів, ділових пропозицій, ділових звітів, розпоряджень, доповідей тощо.
- розв'язувати вправи і задачі, передбачені темами курсу, використовуючи набуті теоретичні знання.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни – Логіка										
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових	лекцій	практичні	самостійна робота	Індивідуальні заняття	
денна	2	3	4	120		15	15	90		екзамен
заочна	2	3	4	120		8		112		екзамен

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усьог о	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні проблеми логіки як науки. Логічний аналіз понять						
Тема 1. Предмет логіки. Основні завдання логіки як науки 1. Основні значення терміна "логіка". 2. Логічна форма і логічний закон. 3. Історичні етапи становлення логіки як науки: 4. Місце науки логіки в системі філософських наук. 5. Основні функції логіки. Значення логіки в культурологічному у пізнанні.	14	2	2			10	1 3
Тема 2. Семіотичний характер логіки 1. Мова як знакова система. Види знаків. Особливості мовних знаків. 2. Сміслове та предметне значення мовних виразів.	15	2	2			11	1 7

3. Синтаксис, семантика, прагматика. 4. Логіко-семантичні концепції істини. 5. Взаємозв'язок мислення і мови. Логічний аналіз мови ("логіка мови").							
Тема 3. Логічний аналіз понять 1. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Поняття, слово, термін. 2. Логічна структура поняття. Види понять за обсягом і змістом. 3. Відношення між поняттями за обсягом та їхнє зображення 4. Логічні операції над змістом та об'ємом поняття: обмеження і узагальнення поняття.	16	2	2			12	1 4
Тема 4. Логічні операції поділу і визначення понять 1. Поділ понять. Види і структура поділу. 2. Правила і помилки поділу	16	2	2			12	1 7

понять. 3. Визначення понять, його структура та види. 4. Правила і помилки визначення понять								
Разом за ЗМ1	61	8	8			45	61	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Логічний аналіз суджень і умовиводів							
Тема 5. Судження як форма мислення 1. Загальна характеристика судження. Речення, судження, висловлювання. 2. Просте висловлювання. Структура і види простих суджень. 3. Відношення між висловлюванням и за "логічним квадратом". 4. Складні висловлювання. Види складних висловлювань. 5. Встановлення відношень між складними висловлюванням и за методом таблиць істинності.	20	2	2			16	20	
Тема 6. Основні види дедуктивних умовиводів	19	2	2			15	19	

1. Дедуктивний умовивід: загальна характеристика. 2. Умовиводи логіки висловлювань. 3. Умовиводи логіки предикатів. 4. Безпосередні умовиводи й опосередковані умовиводи. 5. Простий категоричний силогізм.							
Тема 7. Індуктивні умовиводи та міркування за аналогією 1. Індукція як різновид ймовірнісного умовиводу. Види індукції. 2. Методи наукової індукції. 3. Логічні помилки в індуктивних умовиводах. 4. Аналогія як різновид ймовірнісного	20	3	3			15	20

умовиводу. Види аналогії. 5. Логічні помилки в умовиводах по аналогії.							
Разом за ЗМ 2	59	7	7			45	59
Усього годин	120	15	15			90	120

Тематика семінарських занять

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1	Історія логіки як науки. Відмінності західного і східного мислення. 1. Логіка Арістотеля. 2. Основні проблеми середньовічної логіки. 3. Індуктивний і дедуктивний методи в історії логіки. 4. Особливості буддистської логіки.	2
2	Тема 2. Види та рівні семіотичного аналізу в логіці 1. Види знаків у семіотиці. 2. Метамова і мова-об'єкт. 3. Парадокс брехуна в логіці та способи його розв'язання	2
3	Основні види понять і відношень між поняттями 1. Закон оберненого співвідношення між змістом і обсягом понять. 2. Види понять за обсягом та змістом. 3. Види відношень між поняттями за сумісністю. 4. Види відношень між поняттями за несумісністю.	2
4	Правила і помилки поділу і визначення понять 1. Основні правила поділу понять. 2. Особливості дихотомічного поділу. 3. Види визначень понять. 4. Основні правила визначення понять.	2
5	Логічний аналіз простих і складних суджень	2

	1. Види простих суджень за кількістю і якістю. 2. Логічний квадрат. 3. Види логічних сполучників і складних суджень. 4. Метод таблиць істинності.	
6	Безпосередні й опосередковані дедуктивні умовиводи. Аналіз силогізмів 1. Види безпосередніх умовиводів. 2. Основні виводи логіки висловлень. 3. Фігури і модуси простого категоричного силогізму.	3
7	Повна й неповна, популярна і наукова індукція 1. Повна індукція. 2. Популярна й наукова індукція. 3. Основні методи наукової індукції. 4. Основні помилки в індуктивних умовиводах.	3

Самостійна робота студента

№	Назва теми, зміст завдання, форми контролю	Кількість годин
	Змістовий модуль 1	45
1.	Проаналізуйте зміст тези Г.Башляра “Яка логіка — така культура, яка культура — така логіка” і викладіть свої міркування у вигляді есе на 2-3 стор.;	9
2.	Складіть класифікації знаків, які ви знаєте і приведіть приклади тих чи інших видів знаків	16
3.	Використовуючи метод колових схем, побудуйте відношення між поняттями	12
4.	Знайдіть принаймні 2-3 помилки поділу і визначення понять у текстах статей, блогів, публічних політичних або наукових дискусій	8
	Змістовий модуль 2	45
5.	Використовуючи метод логічного квадрату, визначте всі можливі варіанти суміжних суджень до даного судження	16
6.	Заформалізуйте речення у вигляді схем дедуктивних умовиводів	12
7.	Складіть порівняльну таблицю переваг дедуктивних та індуктивних міркувань	9

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Логіка»

Види контролю

– *поточний контроль передбачає:*

- *усне опитування* студента на лекційних і семінарських заняттях (фронтальне, індивідуальне) ;

- *письмовий контроль* (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, розв'язування вправ і задач);

- *тестовий/машинний контроль* (стандартизовані тести у системі Moodle);

– *рубіжний контроль* передбачає: письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмові контрольні роботи (автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle) у кінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

– *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);

– *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на семінарських заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 8 балів.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

7-8 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4-6 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були

правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

2-3 бали, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

0-1 балів, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних практичних завданнях.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

(бали і критерії оцінювання навчальних досягнень студентів)

7-8 Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.

6 Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.

5 Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду

студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.

4 Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.

2-3 Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.

0-1 Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.
5. Коректність застосування правил і методів логічного аналізу.

*Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі
вивчення навчальної дисципліни «Логіка»*

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті. У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти») (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс з відповідної до навчальної дисципліни проблематики на платформі «Prometheus» (<https://prometheus.org.ua/course>) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з відповідної теми. Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

**Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
на підсумковому контролі**

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання з логіки є досягнення ним мінімальних порогових рівнів

оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, які студент може отримати на екзамені, який складається з двох теоретичних питань білета і тестових завдань становить 40 балів (по 20 за усні і тестові завдання):

36-40 балів (А) виставляється, якщо студент:

- вільно володіє поняттєво-категорійним апаратом курсу;
- виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом.
- доповідає активно й упевнено, не прив'язаний до конспекту.
- відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів.
- матеріал викладається послідовно й логічно.
- у розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності.
- після завершення доповіді відповідає на більшість питань викладача та товаришів. (При цьому викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою семінарського заняття загалом, а не лише з питання, яке висвітлював студент).
- аналізує тексти та проблеми на високому рівні.

31-35 балів (В) виставляється, якщо студент:

- знає теоретичний матеріал курсу;
- орієнтується в першоджерелах, знає їх основні ідеї;
- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою пізнавальної діяльності;
- аналізує тексти та проблеми на достатньому рівні наводить аргументи і приклади.

26-30 балів (С) заслуговує студент, який:

- відносно вільно орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах, демонструє системне знання;
- володіє мовою філософії, її понять і категорій;
- аргументує свої відповіді прикладами з теорій представників філософії.

21-25 балів (D) заслуговує студент, який:

- орієнтується в основних положеннях матеріалу підручників і лекційного курсу;
- знає основні ідеї першоджерел, але не може повністю розкрити їх зміст;
- демонструє несистематизоване знання програмного матеріалу, відсутність конкретного аналізу питань, поверховість викладу;
- затрудняється розкрити практичне і теоретичне значення знання.
- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу текстів та проблем за наявності опори.

16-20 балів (E) виставляється студенту, який:

- виявив поверхові знання програмного матеріалу;
- не здатний аргументувати свою відповідь;
- називає основні ідеї, принципи, категорії філософії, але недостатньо знає їх зміст і функціональне призначення;
- вміє аналізувати окремі аспекти дискурсу, за наявності опори.

8-15 балів (Fx) виставляється студенту, який:

- не засвоїв більше половини програмного матеріалу;
- не знає змісту першоджерел;
- не володіє основними поняттями і категоріями філософії;
- не може проаналізувати окремі аспекти тексту чи проблеми, навіть за наявності опори.

0-7 балів (F) виставляється студенту, який:

- не орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Бал, отриманий на заліку, сума балів, отриманих здобувачем освіти за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Рейтингова оцінка з	Оцінка за шкалою	Оцінка за національною
---------------------	------------------	------------------------

дисципліни	ECTS	шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (дуже добре)
70-79	C	4 (добре)
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	3 (достатньо)
35-49	Fx	2 (незадовільно) з можливістю перездачі
0-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «дуже добре», «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «задовільно», «достатньо» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

Fx – «незадовільно» з можливістю повторного перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє

загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

**Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень
студента з навчальної дисципліни «Логіка»**

1. Предмет і завдання логіки як науки.
2. Різні значення слова „логіка”.
3. Поняття логічної форми. Основні види логічних форм.
4. Правильність та істинність думки. Умови істинності й формальної правильності міркувань.
5. Різновиди логічних помилок: паралогізми і софізми.
6. Основні завдання логіки як науки та її практичне значення.
7. Історичні періоди розвитку логіки.
8. Логіка та інші науки про мислення.
9. Основні закони логіки.
10. Рівні семіотичного аналізу мови: синтаксис, семантика, прагматика.
11. Поняття як форма мислення. Мовні форми виразу понять.
12. Зміст і обсяг поняття.
13. Види понять за обсягом і змістом.
14. Види відношень між поняттями за сумісністю і несумісністю.
15. Поділ понять. Правила і помилки поділу.
16. Визначення понять. Правила і помилки визначення.
17. Судження як форма мислення. Структура і види суджень.
18. Відношення між судженнями за „логічним квадратом”.
19. Складні судження. Логічні сполучники.
20. Правила побудови таблиць істинності.
21. Види і правила постановки запитань.
22. Види відповідей і можливі помилки при їх формулюванні.
23. Поняття дедукції. Види дедуктивних умовиводів.
24. Поняття індукції. Види індукції. Роль індукції в науковому пізнанні.

25. Структура і види міркувань за аналогією.

26. Значення логіки для культурології.

Перелік тестових завдань з навчальної дисципліни «Логіка»

Тестові завдання з навчальної дисципліни «Логіка» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням:

Приклади тестових завдань:

1. Найнадійнішим видом виводів в логіці є:

- а) дедуктивний ;
- б) індуктивний;
- в) за аналогією;
- г) абдуктивний.

2. Поняття, в змісті якого відсутні елементи, називають:

- а) загальним;
- б) пустим;
- в) конкретним;
- г) позитивним.

Методи та освітні технології навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні дидактичні методи та прийоми:*

- *словесні:* лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні:* показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій з використанням комп'ютерної та мультимедійної техніки;
- *практичні:* вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні методи навчання*: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу);

3) *інтерактивні методи навчання*: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), мозковий штурм, елементи навчального тренінгу.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) під час вивчення навчальної дисципліни «Логіка» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять:

відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності:

академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується:

– «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf),

– «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Рекомендована література

Основна

1. Хоменко І.В. Логіка. - К.: Центр учбової літератури. - К., 2007. - 335 с.
2. Тягло О.В. Критичне мислення. - Харків: Вид. Група "Основа", 2008. - 192 с.
3. Конверський А.Є. Логіка. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2017. - 391 с.
4. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях : Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 408 с.
5. Карамишева Н.В. Логіка: підручник для студентів-правників. - Львів, 2000. - 252 с.
6. Гасяк О.С. Формальна логіка. Розв'язкові процедури, алгоритми, словник – довідник основних термінів і понять: Навчальний посібник. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2013.– Чернівці: ЧНУ, 2013. – 474 с.

Додаткова

1. Хоменко І. В. Логіка: Практикум: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 12–16.
2. Карамишева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Л.: Астролябія, 2002.
3. Титов В. Соціальна детермінація логічного знання // Філософська і соціологічна думка. – 1993. - № 1.
4. Синиця А. С. Методи перевірки правильності виведення висновку із засновків у теорії силогістики // Вісник Львівського університету. – 2007. – Вип. 10. – С. 110–127. – (Філософські науки).
5. Плахтій М. П. Логіка в Україні у другій половині XIX - на початку XX століття: напрями розвитку: Автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.06; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2007. – 18 с.
6. Жеребкін В. Є. Логіка. – Харків, 2005.
7. Жоль К. К. Вступ до сучасної логіки. – К., 2002.

8. Ряшко В. І. Логіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
9. Гнатюк Я. С. Лекції з історії логіки. Івано-Франківськ: Видавець І. Я. Третяк, 2009. 148 с.

Інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.

<http://www.onu.edu.ua/ru/index.html> Сайт ОНУ ім. І.І.Мечникова.

<http://www.ognb.odessa.ua/> Бібліотека ім. М.Горького.

<http://www.nbu.gov.ua/> Бібліотека ім. В.Вернадського.

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.

<http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html> Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського.

<http://www.philosof.onu.edu.ua/> Сайт філософського факультету ОНУ ім. І.І.Мечникова.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

Індексовані журнали та тематичні ресурси:

Empedocles: European Journal for the Philosophy of Communication

<https://www.ingentaconnect.com/content/intellect/ejpc/2009/00000001/00000001>

Journal Meta: Research in Hermeneutics, Phenomenology, and Practical
Philosophy (Archives) <https://www.metajournal.org/archive.php>